

Öğrencilerin Şiddet Eğilimi Düzeyleri ve Değer Algıları

Battal GÖLDAĞ.

İnönü Üniversitesi Malatya Meslek Yüksekokulu

battal.goldag@inonu.edu.tr

Özet

Bu araştırmanın amacı, öğrencilerin şiddet eğilimi düzeyleri ve değer algılarını betimlemektir. Veri toplama aracı olarak için kişisel bilgi formu, öğrencilerin şiddet eğilimi düzeylerini belirlemek amacıyla Göka, Bayat ve Türkçapar tarafından geliştirilen Şiddet Eğilimi Ölçeği kullanılmıştır. Öğrencilerin değer algılarını belirlemek amacıyla Schwartz ve vd. (2001) geliştirdiği ve Demirutku ve Sümer (2010) tarafından Türkçe uyarlaması yapılan "Portre Değerler Anketi" kullanılmıştır.

Verilerin çözümlenmesinde, aritmetik ortalama, standart sapma, frekans, yüzde, Mann Whitney U testi, Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır.

Araştırmada elde edilen sonuçlara göre, öğrencilerin *Güç*, *Başarı* ve *Uyarılım* değeri puanları arasında şiddet eğilimi düzeylerine göre anlamlı bir farklılık bulunmakta, *hazcılık*, *öz yönelim*, *yardımsızlık*, *evrenselcilik*, *geleneksellik*, *uyum*, *güvenlik* ve *toplam değer puanları* arasında ise anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Anahtar Kelimeler : Değer, Değerler, Şiddet, Şiddet Eğilimi.

The level of Violence Disposition of students and Their Value Perceptions

Abstract

The purpose of this study is to describe the level of violence disposition of students and on their value perceptions. As a means of collecting data personal information form, and in order to determine the level of students' violent tendencies Violence Tendency Scale developed by Göka, Bayat and Türkçapar have been used. In order to determine the students' perception of value, "Portrait Values Questionnaire" developed by Schwartz et al. (2001) and adapted Turkish by Demirutku and Sumer (2010) has been used. To analyze the data, arithmetic mean, standard deviation, frequency, percentage, Mann Whitney U test, Kruskal-Wallis H test have been used.

According to the results obtained in the study, there is a significant level of difference between the students' power, success, and warned scores in terms of their violent tendencies, but there is not a significant level of difference in terms of their hedonism, self-orientation, benevolence, universalism, tradition, conformity, security, and overall scores.

Keywords: Value, Values, Violence, Violence Tendency.

Giriş

İnsan davranışlarının oluşmasında, sahip olduğu değerler sistemi etkili olmaktadır. Bireyler, değerleri ailede, okulda, iş hayatında, arkadaş çevresinde sosyalleşme sürecinde kazanırlar. Bu değerler bireyin tercihlerini, davranışlarını, tutumlarını belirlemede yol gösterici olarak hizmet görürler. Değerler, insanların yaşamları boyunca ulaşmak istedikleri amaçlarıdır ve diğer insanların ulaşmalarını istedikleri amaçlardır. Evrensel ve toplumsal değerlerle donatılmış bireylerin oluşturduğu toplumlarda şiddetin düşük düzeyde olması beklenmektedir. Fakat bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler ve internetin sunduğu olumsuzluklar şiddetin yaygınlaşmasına ve bireylerde değerlerin yok olmasına sebep olmaktadır.

Şiddet

Ele alındığı bilim dalının perspektifine, toplumsal ve tarihsel koşullara göre farklı ele alınmış biçimleri olan şiddet olgusunun bu değişkenliğine bağlı olarak üzerinde uzlaşmaya varılmış bir tanımı yoktur [1]. Michaud, değişik şekillerde tanımlanan şiddet terimini iki ana doğrultuda açıklamıştır. Şiddet terimi, bir yanda olguları ve eylemleri; diğer yandan da, gücün, duygunun veya bir doğa unsurunun varoluş üslubunu belirtmektedir. İlk anlamıyla şiddet huzur karşıtıdır. Onu bozar veya tartışmaya açar. İkinci anlamda söz konusu olan ise ölçüleri aşan ve kuralları çiğneyen kaba yada çılgın bir güçtür[2].

Türkçe güncel sözlükte şiddet, karşıt görüşte olanlara kaba kuvvet kullanma, kaba güç, duygu veya davranışta aşırılık olarak tanımlanmaktadır [3]. Şiddet kelimesi, Latince "kuvvet" veya zindelik anlamına gelen "vis" kelimesinden gelir ve 13. yüzyılın başında Fransa da ortaya çıkmıştır [4]. Vis güç, erk, yetke, şiddet, bedensel güç kullanımı anlamına gelmektedir. Daha derine inilirse vis sözcüğünün etken güç, bir cismin gücünü kullanma olanağı yani etkinlik, değer, yaşam gücü anlamlarını da kapsadığı görülür [2].

Şiddet, güç ve kaba kuvveti kendi amaçlarını gerçekleştirmek için kullanarak insanların fiziksel ve ruhsal olarak zarar görmesine neden olan bireysel yada toplumsal hareketlerdir. Şiddet bireysel olarak uygulanacağı gibi, bir grup olarak uygulanabilir. Şiddet dilimize Arapçadan geçmiş bir kavramdır. Kamus-ı Türkî'ye bakıldığında, Şiddet; sertlik, sert ve katı davranış, kaba kuvvet kullanma, kaba ve sert muamele, mükâfat ve ceza vermede mübalağa, peklilik, müsaadesizlik, sıkı ve ziyadelik olarak geçer [5].

Çeşitli çıkarlar elde etmek amacıyla bireylerin yada bir topluluğun diğer birey yada topluluğa karşı göstermiş olduğu incitmek yada zarar vermek amaçlı bilinçli davranışlar şiddetin içeriğini oluşturmaktadır. Gurr "şiddeti, incitmek veya fiziksel olarak tahrip etmek için kuvvetin kasti olarak kullanılması"[6] olarak tanımlamış ve burada bu şiddetin bilinçli olarak yapıldığını belirtmiştir.

Hökelekli ise şiddetin çok yönlü bir olay olduğu üzerinde durmuş ve psikolojik olduğu kadar toplumsal, kültürel ve ekonomik şartların hep birlikte şiddetin oluşmasında etkili olduğunu belirtmiştir. Psikolojik ve psikanalitik anlamda şiddet ve saldırganlık, "engellenme"nin, bir sonucu olup, ruhsal düzeyde yolunda gitmeyen süreçler sonucunda ortaya çıktığı kabul edilir. İnsan ilişkilerinde ruhsal açıdan yaşanan yaralanma, sevgi ve şefkat yetersizliği, reddedilme, değer verilmeme, kendini ifade edememe, uzun süreler ya da ağır baskı ve tehdit altında bulunma, sağlıklı bir benlik gelişimini engeller[7].

Şiddet değişik faktörlerin etkisinde ortaya çıkabilir. Bunlar, bireysel özellikler, aile yapısı, içerisinde yaşanan toplumun yapısı ve eğitim sisteminin yapısı olabilir. Weir'e göre, Şiddetin belirleyicileri çok kompleks ve hatta çatışmacıdır. Bu belirleyiciler bireysel özellikler (düşük ve yüksek özgüven, çatışma çözümünde öğrenilmiş yeteneklerin eksikliği, az yada aşırı finansal kaynaklar), ailesel içerikler (zayıf ebeveyn yetenekleri, ekonomik stres, kötü davranış modelleri) ve sosyal etkiler (Sosyal katılımın düşük seviyesi, çetelere katılma, zayıf okul müfredatı, saldırganlığı veya ego merkezliği gösteren medya mesajları ve düşük toplum güvenliği) dir [8].

Anderson ve Bushman şiddeti saldırganlık olarak değerlendirmişler ve şiddeti, "hedefi ile aşırı derecede zarara sebep olan saldırganlık" olarak tanımlamışlardır. Bütün şiddet örnekleri saldırganlık fakat bütün saldırganlık örnekleri şiddet değildir. Örneğin üç tekerlekli bir bisikletten diğerini iten bir çocuğun saldırganlık fakat şiddet değildir [9]. Newmann şiddetin baskı aracı olarak kullanılması üzerinde durmuş ve şiddeti "bir başkası veya başkaları üzerinde baskınlık kazanmak için güç kullanımı olarak tanımlamıştır"[10]. Rose göre şiddet, sadece bir yıpratma değil yanlış anlayış veya kötü etkinin sonucudur ve ruhumuzun içerisine gömüldür [11].

Dünya Sağlık Örgütü ise şiddeti şöyle tanımlamaktadır."Yaralama, ölüm, psikolojik zarar, kusurlu gelişim veya mahrumiyetle sonuçlanması olası olan veya sonuçlanan birinin kendine, bir başkasına, bir gruba veya topluma karşı gerçek veya tehditvari fiziksel güç veya kuvvetin kasten kullanımıdır". Bu tanım, şiddetin ürettiği sonuca bakılmaksızın eylemin oluşumundaki kastı ortaya çıkarır. Bu tanımdan hariç tutulanlar kasıtlı olmayan -trafik kazası gibi- kazalardır[12].

Şiddet ile ilgili bir başka ayırım da, dar ve geniş anlamda şiddet tanımlamasıdır. Dar anlamda şiddet, fiziksel şiddeti tanımlar. Fiziksel şiddet ise, insanların bedensel bütünlüğüne karşı dışarıdan yöneltilen, sert ve acı verici bir eylemdir. Geniş anlamda şiddet ise, insan üzerindeki fiziksel ve ruhsal etkileri açıkça ölçülemeyen, dolaylı biçimde hissedilen psikolojik şiddet şeklinde olabilmektedir[13].

Şiddet bazen belirli bir amaca yönelik bir vasıta iken bazen de rastgele oluşan ve faillerine doyum sağlama ötesinde bir özellik taşımayan eylem veya eylemler serisi olmaktadır. Şiddet her zaman kendisini belli bir eylem olarak da göstermez. Şiddeti içeren durum ve anlar vardır. Şiddet eylemleri aniden oluştuğu gibi, uzunca bir hazırlık ve planlama sonucu da ortaya çıkabilmektedir. Şiddet kişiyi topluma ve kişileri birbirlerine bağlayan ilişkilerin özüne yönelik bir saldırdır. Toplumda şiddet eylemlerinin artışı genel bir "güvensizlik" duygusuna yol açar; korku, endişe ve hayal kırıklığında artış olur [7].

Şiddetin Türleri

Şiddet farklı araştırmalarda farklı şekillerde sınıflandırılmaktadır. Uçan, şiddetin uygulanış biçimine göre şiddeti, bedensel (fiziksel) şiddet, sessel şiddet, sözel şiddet, duygusal şiddet, cinsel şiddet, ekonomik şiddet olarak sınıflandırmaktadır [14].

Dünya sağlık örgütü ise şiddeti, şiddeti yapanın karakteristiğine göre 3 ayırmıştır [12]. Bunlar;

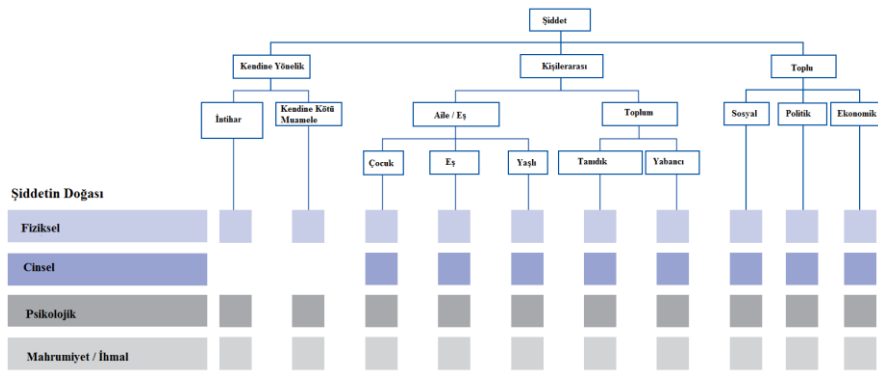
1. Kendi kendine yönelik şiddet,
2. Kişiler arası şiddet,
3. Toplu şiddet.

Kendine yönelik şiddet, intihar ve kendine kötü muamele olmak üzere ikiye ayrılır. Birincisi intihar yada intihara teşebbüs ikincisi ise kendi kendini sakat bırakma gibi eylemlerdir.

Kişiler arası şiddet, aile içi yada mahrem kişiler arasındaki şiddettir. Birincisi çocuklara kötü muamele gibi şiddeti ikincisi ise tecavüz veya yabancılar tarafından cinsel saldırı gibi eylemleri içerir.

Toplu şiddet, bu şiddet sosyal, politik ve ekonomik olmak üzere üçe ayrılır. Diğerlerinin tersine bu tür şiddet daha çok birey veya devletlerin katıldığı şiddettir [12].

Şiddetin Tipolojisi

Şekil 1. Şiddet Türleri Sınıflaması (Krug vd., 2002'den uyarlanmıştır).

Şekil 1'de yatay satır kimin etkilendiğini, dikey sütun ise nasıl etkilendiğini gösterir. Örneğin evde çocuklara karşı yapılan şiddet fiziksel, cinsel, psikolojik, kötü muamele veya ihmali içerebilir [12].

Fromm şiddetin değişik formları olduğunu belirtmiş ve dört guruba ayırmıştır. Bunlar [15];

1. Oyuncu şiddet
2. İntikamcı şiddet,
3. Telefi edici şiddet,
4. İlkel Şiddet.

Oyuncu Şiddet, En normal ve patolojik olmayan şiddet formudur. Bu şiddet nefret ve tahrip modife edilmez ve tahribat amacıyla yapılmaz. Yeteneği göstermek için yapılır. Tepkisel şiddettir. Hayatını, özgürlüğünü, gururunu, mal varlığını korumak için yapılan şiddettir [15].

İntikamcı şiddet, Burada bir zarar görülmüştür. Dolayısıyla artık bir savunma fonksiyonu yoktur [15].

Telefi edici şiddet, Bu daha çok patolojik bir forma sahiptir. Bu şiddet kapasitesiz bir kişide daha üretken bir eylemin yerine geçmek için kullanılır. İnsanoğlu dünya üzerinde izini bırakmak için değişim ve dönüşüm yapmak ister bunu yapamadığında bir kişi yada grup üzerinde güç gösterisi yapmak ister buda telefi edici şiddetle sonuçlanır [15].

İlkel şiddet, Bu hayatta ilerlemek için öldürme tutkusudur. Öldürmek ve tersinden öldürülmek tek mantıksal alternatiftir [15].

Tolan ve Guerra gençler arasındaki şiddeti dört gruba ayırmıştır. Bunlar [16];

1. Durumsal şiddet,
2. İlişkisel şiddet,
3. Avcı şiddeti

4. Psiko-patolojik şiddet.

Durumsal Şiddet, bu şiddet türünde belirli durumlar şiddetin "katalizörü" olabilir ve eylemin ciddiyetini artırabilir. Örneğin aşırı sıcaklık, sosyal stres, fakirlik, mahalle çevresi.

İlişkisel şiddet, arkadaşlar ve aile üyeleri arasında ortaya çıkar.

Avcı şiddeti, kasti olarak kazanım elde etmek için yapılan şiddettir.

Psiko-patolojik şiddet, nadir olarak görülen bu şiddet tipi şiddet tiplerinin en kötü olanıdır. Çünkü tekrarlı ve aşırıdır. Aşırı psikolojik travma ve sinir sistemi ile ilgili problemlerle bağlantılıdır.

Değer ve Değerler

Değer kavramı geçmişten günümüze kadar birçok alanda kullanılmıştır. Bunun bir sonucu olarak da ortaya çeşitli değer tanımları çıkmıştır. "Değer" teriminin iktisattan etiğe geçmiş bir terim olduğu söylenmektedir [17].

Değer, insanların yapmış olduğu davranışların kabul edilebilir ya da kabul edilemez olduğunu belirler ve insanların bu davranışları yapıp yapmamaları konusunda insanlara ipuçları verir. Doğan'a göre değer, "bir kişi ya da bir topluluğun ideal kabul ettiği var olma ya da hareket etme tarzıdır. Değer karşı karşıya kaldığı varlıkları ve davranış tarzlarını istenebilir ve saygın kılar" [18].

İnsanlar, değerli buldukları somut ve soyut şeyleri kendileri için önemli olduklarından dolayı diğer şeylerden daha üstün ve önemli tutarlar. Bu önemli tutulan şeyler ise değerdir. Değer, kıymetli bulduğumuz üstün tuttuğumuz öneminden dolayı üzerine titrediğimiz somut ve soyut her şeydir [19].

Bireysel ya da toplumsal olarak neyin istenir neyin istenmez olduğuyla ilgili standartlar ve prensipler bütünü olan değerler, değeri yargılamak için kullanılırlar ve bireysel, örgütsel, toplumsal davranışların değerlendirilmesinde bir standart olarak hizmet görürler. Bu standart toplumun çoğunluğu tarafından kabul görür.

Değerler; bir bireyin, bir grubun, bir örgütün ya da toplumun standart ya da prensiplerinin bütünüdür. Bir eşyaya, bir insana veya bir varlığa verilen değeri ortaya çıkarmak ya da verilen bu değeri yargılamak için kullanılan prensip ya da standartlardır. Hayatta neyin önemli neyin önemsiz, neyin değerli ya da neyin değersiz olduğunu ortaya çıkarmak için kullanılan kolektif yargılamayı sağlayan bu prensipler ve standartlar, aynı zamanda nesnelere, insanları, fikir ve düşünceleri iyi-kötü, değerli-değersiz, istenilen-reddedilen şeklinde tasnif eden ölçeklerdir [20, 21,22].

Hökekleli'ye göre değerler; olgun, iyi bir insan, uyumlu ve üretken iyi bir vatandaş olmanın en önemli şartıdır ve insan olarak ne olduğumuz, ne olmamız ve nasıl olmamız gerektiği hususunda bizim yolumuzu aydınlatır [23].

Schwartz Değer Grupları ve Listesi.

Schwartz 10 temel tip değer tanımlamıştır. Bunlar; Öz yönelim, Uyarılım, Hazcılık, Başarı, Güç, Güvenlik, Uyma, Geleneksellik, İyilikseverlik ve Evrenselcilik değerleridir. Bu 10 değer 3 evrensel gereksinimden türetilmiştir. Bu üç değer bütün birey ve toplumların üstesinden gelmesi gereken evrensel değerlerdir [24,25].

Bunlar:

1. Biyolojik organizmalar olarak bireyin ihtiyaçları.
2. Koordineli sosyal etkileşim ihtiyaçları,
3. Grupların düzgün fonksiyon göstermesi ve hayatta kalması için ihtiyaçları.

Değerlerin İşlevleri

Değerler, toplumda bireylerin birlikte yaşamlarını sağlayan, toplumsal tabakaların oluşumuna katkıda bulunan, nesnelere, varlıkları, düşünce ve fikirleri yararlı, yararsız, iyi-kötü, değerli-değersiz gibi sınıflanmasına yardımcı olan, her toplumda ideal düşünme yollarını gösteren, toplum içerisinde kişilerin sosyal rollerini, mesleklerini seçmede rehberlik eden, bireyleri sosyal açıdan kontrol eden ve bireylerin birbirleri ile yardımlaşmalarına imkân sağlayan, toplum içerisindeki bireye amaç ve yön tayin eden, bireylerin davranışlarını yargılamalarına yardımcı olan, bireyin sorumluluklarını belirten, ahlaki gelişimlerini sağlayan araçlardır. Buradan hareket ederek biz değerlerin işlevlerini iki grupta toplayabiliriz.

1. Değerlerin Toplumsal İşlevleri.
2. Değerlerin Eğitimsel İşlevleri.

Değerlerin Toplumsal İşlevleri

Sosyal değerler toplum içinde bazı sosyal sonuçlara neden olurlar. Bu sosyal sonuçlar değerlerin işlevlerini ifade etmektedir. Bu işlevleri Fichter [22] şöyle ifade etmektedir.

1. Değerler kişilerin ve birlikteliklerin sosyal değerinin yargılanmasında hazır birer araç olarak kullanılırlar. Tabakalaşma sistemini olanaklaştırırlar.
2. Değerler kişilerin dikkatini istenilir, yararlı ve önemli olarak görülen maddi kültür nesnelere üzerinde odaklaştırırlar.
3. Her toplumdaki ideal düşünme ve davranma yolları, değerler tarafından işaret edilir. Sosyal olarak kabul edilebilir davranışın adeta şemasını çizer.
4. Değerler kişilerin sosyal rollerini seçmesinde ve gerçekleştirmesinde rehberlik eder. İlgi yaratır, cesaret verir. Böylelikle kişiler de çeşitli rollerin gerekliliklerinin ve beklentilerinin birtakım değerli hedefler doğrultusunda işlemekte olduğunu kavramış olurlar.
5. Değerler sosyal kontrol ve baskının araçlarıdır.
6. Değerler dayanışma araçları olarak da işlevde bulunur.

Değerlerin Eğitimsel İşlevleri

Değerler, bireylerin tercih ve davranışlarına yön verir ve bu davranışları yargılamak için standartlar sunar. Bireylere, diğer bireylerin ne istediklerini ve kendinden ne istendiği ile ilgili olarak yol gösterir ve ahlaki olanı bulmada yardımcı olur.

Tezcan'a göre eğitim açısından değerlerin işlevleri [26];

1. Bireye amaç ve yön tayin eder,
2. Bireysel ve toplumsal eylemin esaslarını ve genel yönünü verir,
3. Bireylerin davranışlarını yargılamaya yardımcı olur,
4. Bireyin başkalarından ne bekleyebileceğini ve kendisinden ne beklenildiğini bilmesini sağlar.
5. Bireyin, doğru ve yanlış, haklı ve haksız, hoşgiden ve gitmeyen, ahlaksal ile ahlaksal olmayı ayırt etmesine yarar.

Fertleri ve cemiyeti bir arada tutan önemli dinamiklerden biri de değer yargılarıdır. Bunlar geçmişten günümüze dinin, dilin, gelenek-göreneklerin ve içtimâî yapının tesiri ile oluşmuştur. Hürmet, sevgi, doğruluk, hoşgörü, fedakârlık, diğerkâmlık, adaletli olma, yardımseverlik, güçsüze yardım etme, zalime karşı durma gibi hususiyetler bunlardan bazılarıdır. Bu unsurlar haksızlığı men ederken, hakkı savunmayı ve adaleti tavsiye etmektedir[27].

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, öğrencilerin şiddet eğilimlerinin değer algıları üzerine etkisini betimlemektir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırmada betimsel tarama (survey) modeli kullanılmıştır. "Tarama modelleri, geçmişte ya da hala var olan bir durumu var olduğu haliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlamaya çalışılır" [28].

Problem Cümlesi

Öğrencilerin Şiddet Eğilimi Düzeyleri Değer Algılarını Etkilemekte midir?

Alt Problemler

1. Öğrencilerin şiddet eğilimi düzeyleri cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?
2. Öğrencilerin şiddet eğilimi düzeyleri öğrenim gördükleri sınıflara göre farklılaşmakta mıdır?
3. Öğrencilerin şiddet eğilimi düzeyleri öğrenim gördükleri bölümlere göre farklılaşmakta mıdır?
4. Öğrencilerin değer algıları cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?
5. Öğrencilerin değer algıları öğrenim gördükleri sınıflara göre farklılaşmakta mıdır?
6. Öğrencilerin değer algıları öğrenim gördükleri bölümlere göre farklılaşmakta mıdır?
7. Öğrencilerin değer algıları şiddet eğilimi düzeylerine göre farklılaşmakta mıdır?

Evren ve Örneklem

Araştırmanın Evrenini 2014-2015 öğretim yılında Malatya Meslek Yüksekokulunda öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Basit Olasılıklı Örneklem yöntemi kullanılmıştır.

Örnekleme, Bilgisayar Teknolojileri bölümü, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları bölümü, Özel Güvenlik ve Mülkiyet Koruma bölümü, İşletme Yönetimi ve İnşaat bölümlerinde öğrenim gören 307 öğrenci oluşturmaktadır.

Veri Toplama Teknikleri

Öğrencilerin Şiddet Eğilimlerini belirlemek amacıyla Göka, Bayat ve Türkçapar tarafından 1995 yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülen “Orta Öğretim Kurumlarında Okuyan Öğrencilerin Saldırganlık ve Şiddet Eğilimleri” konulu araştırmada kullanılmak üzere geliştirilmiş ve daha sonra T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu'nun “Aile İçinde ve Toplumsal Alanda şiddet” konulu araştırmasında kullanılmak üzere temel yapısı değiştirilmeden yeniden desenlenen Şiddet Eğilimi Ölçeği kullanılmıştır. [1].

Öğrencilerin değer tercihlerini belirlemek amacıyla Schwartz ve vd. [29] geliştirdiği ve Demirutku ve Sümer [30] tarafından Türkçe uyarlaması yapılan Portre Değerler Anketi kullanılmıştır.

Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Araştırmada bağımlı değişkenlere ait puanların bağımsız değişkenlerin alt birimlerine ait gözeneplerdeki dağılımı normallik sayıltısı açısından incelenmiştir.

Kolmogorov Smirnov, Shapiro-Wilk test sonuçları ve normal eğrili histogram, kutu-çizgi grafiği, Q-Q grafikleri, çarpıklık katsayısı da dağılımın normal olmadığını göstermektedir. Tablo 1'de Şiddet Eğilimi Ölçeği ve Portre Değerler Anketi toplam puanlarının Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk testi sonuçları görülmektedir.

Tablo 1. Şiddet Eğilimi Ölçeği ve Portre Değerler Anketi toplam puanlarının Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk test sonuçları

	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
Toplam Değer	,062	307	,007	,948	307	,000
Toplam Şiddet	,073	307	,000	,978	307	,000

Analizlerde parametrik olmayan istatistiksel yöntemler tercih edilmiştir. Bu amaçla veriler araştırmanın alt problemleri doğrultusunda betimleyici analizler (ortalama ve standart sapma) ile parametrik olmayan analizler olan Mann Whitney U testi ve Kuruskal Wallis H testi kullanılarak test edilmiştir.

Bulgular ve Yorumlar

Tablo 2. Öğrencilerin Kişisel Bilgilerine Ait Bulgular

		Frekans	%
Cinsiyet	Bay	166	54,1
	Bayan	141	45,9
Sınıf	Birinci Sınıf	182	59,3
	İkinci Sınıf	125	40,7
Öğrenim Türü	Normal Öğretim	204	66,4
	İkinci Öğretim	103	33,6
Bölüm	Bilgisayar Teknolojileri	82	26,7
	Muhasebe ve Vergi Uygulamaları	74	24,1
	İşletme Yönetimi	36	11,7
	Özel Güvenlik ve Mülkiyet Koruma	76	24,8
	İnşaat	39	12,7
Şiddet Eğilimi	Az	140	45,6
	Fazla	154	50,2
	Çok Fazla	13	4,2
Toplam		307	100,0

Tablo 3. Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Bölümlere göre Şiddet Eğilimi Puanları Ortalamaları

		\bar{X}	S	N
Şiddet Eğilimi Puanları Ortalamaları	Özel Güvenlik ve Mülkiyet Koruma	44,026	9,864	76
	Bilgisayar Teknolojileri	43,354	10,435	82
	İnşaat	42,974	10,426	39
	İşletme Yönetimi	42,861	11,823	36
	Muhasebe ve Vergi Uygulamaları	41,311	9,36	74

Tablo 3'deki veriler incelendiğinde Özel Güvenlik ve Mülkiyet Koruma bölümünde öğrenim gören öğrencilerin en yüksek şiddet eğilimine, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları bölümünde öğrenim gören öğrencilerin ise en düşük şiddet eğilimine sahip oldukları görülmektedir.

Birinci Alt Probleme Ait Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4. Öğrencilerin Şiddet Eğilimleri Cinsiyetlerine Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları

Cinsiyet	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	P
Bay	166	166,80	27688,00	9579,000	,006
Bayan	141	138,94	19590,00		

Tablo 4'deki veriler incelendiğinde, öğrencilerin şiddet eğilimleri puanları arasında cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılık olduğu görülmektedir [U=9579,000, p<,05]. Bu farklılaşma bayan öğrencilerin lehinedir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında, Bayan öğrencilerin şiddet eğilimi düzeylerinin bay öğrencilere göre daha düşük olduğu söylenebilir.

Özgür, Yörükoğlu ve Arabacı Lise Öğrencilerinin Şiddet Algıları, Şiddet Eğilim Düzeyleri ve Etkileyen Faktörler isimli çalışmada elde etmiş olduğu sonuçlar bulgularımızı destekler niteliktedir. Bu çalışmada erkek öğrencilerin şiddet eğilimi puanlarının kız öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur[31]. Çetinkaya, Üniversite Öğrencilerinin Şiddet Eğilimlerinin ve Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi isimli çalışmada benzer sonuçlara ulaşılmış ve erkek öğrencilerin şiddet eğilimi puanlarının kız öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur[32].

İkinci Alt Probleme Ait Bulgular ve Yorumlar

Tablo 5. Öğrencilerin Şiddet Eğilimlerinin Öğrenim Gördükleri Sınıflara Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları

Sınıf	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	P
1. Sınıf	182	154,44	28107,50	11295,500	,917
2. Sınıf	125	153,36	19170,50		

Tablo 5'deki veriler incelendiğinde, öğrencilerin şiddet eğilimleri puanları arasında öğrenim görülen sınıfa göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılık olmadığı [$U=11295,500$, $p>,05$]. Bu veri, birinci ve ikinci sınıfta okuyan öğrencilerin şiddet eğilimi düzeylerinin aynı olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Üçüncü Alt Probleme Ait Bulgular ve Yorumlar

Tablo 6. Öğrencilerin Şiddet Eğilimlerinin Öğrenim Gördükleri Bölümlere Göre Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

Bölüm	n	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	p	Anlamlı Fark
Bilgisayar Teknolojileri	82	157,78	4	3,381	,496	Yok
Muhasebe ve Vergi Uygulamaları	74	139,61				
İşletme Yönetimi	36	150,18				
Özel Güvenlik ve Mülkiyet Koruma	76	165,22				
İnşaat	39	155,01				

Tablo 6'daki bulgular incelendiğinde, öğrencilerin şiddet eğilimi puanları arasında öğrenim gördükleri bölüm bakımından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık olmadığı görülmektedir [$X^2_{(4)}=3,023$, $p>,05$].

Dördüncü Alt Probleme Ait Bulgular ve Yorumlar

Tablo 7. Öğrencilerin Değer Algılarının Cinsiyetlerine Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları

Boyut	Cinsiyet	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	P
Güç	Bay	166	163,31	27109,00	10158,00	,045*
	Bayan	141	143,04	20169,00		
Başarı	Bay	166	151,95	25223,50	11362,50	,659
	Bayan	141	156,41	22054,50		
Hazırlık	Bay	166	139,61	23175,50	9314,50	,002*
	Bayan	141	170,94	24102,50		
Uyarılım	Bay	166	154,16	25591,00	11676,00	,972
	Bayan	141	153,81	21687,00		
Öz Yönelim	Bay	166	152,36	25292,50	11431,50	,725
	Bayan	141	155,93	21985,50		
Evrenselcilik	Bay	166	153,45	25472,50	11611,50	,906

Boyut	Cinsiyet	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	P
	Bayan	141	154,65	21805,50		
Yardımseverlik	Bay	166	149,48	24813,50	10952,50	,329
	Bayan	141	159,32	22464,50		
Geleneksellik	Bay	166	140,77	23368,50	9507,50	,004*
	Bayan	141	169,57	23909,50		
Uyma	Bay	166	153,68	25511,50	11650,50	,946
	Bayan	141	154,37	21766,50		
Güvenlik	Bay	166	151,50	25148,50	11258,50	,590
	Bayan	141	156,95	22129,50		
Toplam Değer Puanı	Bay	166	147,91	24552,50	10691,50	,192
	Bayan	141	161,17	22725,50		

*p<,05

Tablo 7'deki veriler incelendiğinde, öğrencilerin *Güç* değeri puanlarının öğrencilerin cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılık olduğu görülmektedir [U=10158,00, p<,05]. Bu farklılaşma bay öğrencilerin lehinedir. Bay öğrencilerin güç değeri puanları, bayan öğrencilere göre daha yüksektir. Bu bulgu, bay öğrencilerin güç değerine, bayan öğrencilere göre daha fazla önem verdikleri şeklinde yorumlanabilir.

Hazcılık değeri alt boyutuna ilişkin bulgular incelendiğinde, cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılık olduğu görülmektedir [U=9314,50, p<,05]. Bu farklılaşma bayan öğrencilerin lehinedir. Bayan öğrencilerin hazcılık değeri puanları, bay öğrencilere göre daha yüksektir. Bu bulgu, bayan öğrencilerin hazcılık değerine, bay öğrencilere göre daha fazla önem verdikleri şeklinde yorumlanabilir.

Geleneksellik değeri alt boyutuna ilişkin bulgular incelendiğinde, cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılık olduğu görülmektedir [U=9507,50, p<,05]. Bu farklılaşma bayan öğrencilerin lehinedir. Bayan öğrencilerin geleneksellik değeri puanları, bay öğrencilere göre daha yüksektir. Bu bulgu, bayan öğrencilerin geleneksellik değerine, bay öğrencilere göre daha fazla önem verdikleri şeklinde yorumlanabilir.

Öğrencilerin başarı, uyarılım, öz yönelim, evrenselcilik, yardımseverlik, uyma, güvenlik ve toplam değer puanları arasında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Bu bulgu bay ve bayan öğrencilerin başarı, uyarılım, öz yönelim, evrenselcilik, yardımseverlik, uyma, güvenlik değerlerine aynı derecede önem ve anlam yükledikleri şeklinde yorumlanabilir.

Arslan ve Tunç'un İlahiyat Fakültesi öğrencileri ile yaptığı çalışmada cinsiyete göre evrenselcilik, yardımseverlik ve uyma boyutlarında bayan öğrencilerin lehine anlamlı bir farklılaşma bulunmuştur [33]. Öğrencilerin değer algılarında cinsiyete göre farklılık olduğunu gösteren çalışmalar çoğunlukta olmakla birlikte anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşan çalışmalar da [34] bulunmaktadır.

Beşinci Alt Probleme Ait Bulgular ve Yorumlar

Tablo 8. Öğrencilerin Değer Algılarının Öğrenim Gördükleri Sınıflara Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları

Boyut	Sınıf	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	P
Güç	1. Sınıf	182	148,88	27097,00	10444,00	,221
	2. Sınıf	125	161,45	20181,00		
Başarı	1. Sınıf	182	151,72	27612,50	10959,50	,586
	2. Sınıf	125	157,32	19665,50		
Hazcılık	1. Sınıf	182	152,70	27790,50	11137,50	,755
	2. Sınıf	125	155,90	19487,50		
Uyarılım	1. Sınıf	182	153,56	27947,50	11294,50	,916
	2. Sınıf	125	154,64	19330,50		
Öz Yönelim	1. Sınıf	182	156,14	28417,00	10986,00	,609
	2. Sınıf	125	150,89	18861,00		
Evrenselcilik	1. Sınıf	182	143,12	26048,50	9395,50	,009*
	2. Sınıf	125	169,84	21229,50		
Yardımseverlik	1. Sınıf	182	146,02	26575,00	9922,00	,056
	2. Sınıf	125	165,62	20703,00		

Boyut	Sınıf	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	P
Geleneksellik	1. Sınıf	182	149,22	27157,50	10504,50	,252
	2. Sınıf	125	160,96	20120,50		
Uyma	1. Sınıf	182	150,31	27356,50	10703,50	,376
	2. Sınıf	125	159,37	19921,50		
Güvenlik	1. Sınıf	182	145,11	26410,50	9757,50	,033*
	2. Sınıf	125	166,94	20867,50		
Toplam Değer Puanı	1. Sınıf	182	146,82	26722,00	10069,00	,087
	2. Sınıf	125	164,45	20556,00		

*p<,05

Tablo 8'deki veriler incelendiğinde, öğrencilerin *Evrenselcilik* değeri puanlarının öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıflara göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılık olduğu görülmektedir [U=9395,50, p<,05]. Bu farklılaşma ikinci sınıf öğrencilerin lehinedir. İkinci sınıfta öğrenim gören öğrencilerin güç değeri puanları, birinci sınıfta öğrenim gören öğrencilere göre daha yüksektir. Bu bulgu, ikinci sınıfta öğrenim gören öğrencilerin evrenselcilik değerine, birinci sınıfta öğrenim gören öğrencilere göre daha fazla önem verdikleri şeklinde yorumlanabilir.

Güvenlik değeri alt boyutuna ilişkin bulgular incelendiğinde, öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıflara göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılık olduğu görülmektedir [U=9757,50, p<,05]. Bu farklılaşma ikinci sınıf öğrencilerin lehinedir. İkinci sınıfta öğrenim gören öğrencilerin Güvenlik değeri puanları, birinci sınıfta öğrenim gören öğrencilere göre daha yüksektir. Bu bulgu, ikinci sınıfta öğrenim gören öğrencilerin güvenlik değerine, birinci sınıfta öğrenim gören öğrencilere göre daha fazla önem verdikleri şeklinde yorumlanabilir.

Öğrencilerin güç, başarı, hazcılık, uyarılım, öz yönelim, yardımseverlik, geleneksellik, uyma ve toplam değer puanları arasında öğrenim gördükleri sınıflara göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Bu bulgu bay ve bayan öğrencilerin başarı, hazcılık, uyarılım, öz yönelim, yardımseverlik, geleneksellik, uyma değerlerine aynı derecede önem ve anlam yükledikleri şeklinde yorumlanabilir.

Altıncı Alt Probleme Ait Bulgular ve Yorumlar

Tablo 9. Öğrencilerin Değer Algılarının Öğrenim Gördükleri Bölümlere Göre Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

A : Bilgisayar Teknolojileri
B: Muhasebe ve Vergi Uygulamaları
C : İşletme Yönetimi
D: Özel Güvenlik ve Mülkiyet Koruma
E : İnşaat

Boyut	Bölüm	n	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	p	Anlamlı Fark
Güç	A	82	162,24	4	2,805	,591	Yok
	B	74	141,32				
	C	36	147,32				
	D	76	156,64				
	E	39	161,76				
Başarı	A	82	168,38	4	4,703	,319	Yok
	B	74	144,71				
	C	36	140,96				
	D	76	159,55				
	E	39	142,63				
Hazcılık	A	82	161,19	4	6,739	,150	Yok
	B	74	149,78				
	C	36	151,57				
	D	76	166,76				
	E	39	124,27				
Uyarılım	A	82	163,76	4	12,125	,016	A-E
	B	74	144,31				C-E
	C	36	177,22				D-E

	D	76	161,38				
	E	39	116,06				
Öz Yönelim	A	82	150,02	4	1,830	,767	Yok
	B	74	159,37				
	C	36	159,56				
	D	76	158,00				
	E	39	139,24				
Evrenselcilik	A	82	145,12	4	5,214	,266	Yok
	B	74	159,47				
	C	36	157,00				
	D	76	167,68				
	E	39	132,87				
Yardımsverlik	A	82	132,10	4	10,749	,030	A-B
	B	74	166,36				A-D
	C	36	147,49				
	D	76	173,27				
	E	39	145,04				
Geleneksellik	A	82	143,48	4	9,286	,054	Yok
	B	74	172,10				
	C	36	155,81				
	D	76	162,05				
	E	39	124,42				
Uyma	A	82	145,90	4	7,598	,107	Yok
	B	74	155,74				
	C	36	155,61				
	D	76	173,27				
	E	39	128,68				
Güvenlik	A	82	145,65	4	4,136	,388	Yok
	B	74	162,36				
	C	36	144,46				
	D	76	166,18				
	E	39	140,76				

Tablo 9'daki veriler incelendiğinde, öğrencilerin *Yardımsverlik* değeri puanlarının öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümlere göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılık olduğu görülmektedir [$X^2_{(4)}=10,749$, $p<,05$]. Sıra ortalamaları dikkate alındığında, öğrenim gördüğü bölüm Özel Güvenlik ve Mülkiyet Koruma olan öğrencilerin en yüksek puanı, öğrenim gördüğü bölüm Bilgisayar Teknolojileri olan öğrencilerin ise en düşük puanı aldıkları görülmektedir. Farkın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla ikili gruplar arasında Mann Whitney U testi yapılmıştır. Öğrenim gördüğü bölüm Bilgisayar Teknolojileri olan öğrenciler ile öğrenim gördüğü bölüm Muhasebe ve Vergi Uygulamaları ve Özel Güvenlik ve Mülkiyet Koruma olan öğrenciler arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Muhasebe ve Vergi Uygulamaları ve Özel Güvenlik ve Mülkiyet Koruma bölümünde öğrenim gören öğrenciler Yardımsverlik değerine daha fazla anlam ve önem yüklemektedirler.

Öğrencilerin *Uyarılım* değeri puanlarının öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümlere göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılık olduğu görülmektedir [$X^2_{(4)}=12,125$, $p<,05$]. Sıra ortalamaları dikkate alındığında, öğrenim gördüğü bölüm İşletme yönetimi olan öğrencilerin en yüksek puanı, öğrenim gördüğü bölüm İnşaat olan öğrencilerin ise en düşük puanı aldıkları görülmektedir. Farkın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla ikili gruplar arasında Mann Whitney U testi yapılmıştır. Öğrenim gördüğü bölüm İnşaat olan öğrenciler ile, öğrenim gördüğü bölüm Bilgisayar Teknolojileri, İşletme Yönetimi ve Özel Güvenlik ve Mülkiyet Koruma olan öğrenciler arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. İşletme Yönetimi bölümünde öğrenim gören öğrenciler Uyarılım değerine daha fazla anlam ve önem yüklemektedirler.

Öğrencilerin güç, başarı, hazcılık, öz yönelim, evrenselcilik, geleneksellik, uyma, güvenlik ve toplam değer puanları arasında öğrenim gördükleri bölümlere göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Yedinci Alt Probleme Ait Bulgular ve Yorumlar

Tablo 10. Öğrencilerin Değer Algılarının Şiddet Eğilimi Düzeylerine Göre Kruskal Wallis H Testi Sonuçları
A : Az B: Fazla C: Çok fazla

Boyut	Şiddet Eğilimi	n	Sıra Ortalaması	S d	X ²	p	Anlamlı Fark
Güç	Az	140	136,90	2	10,355	,006	A-B
	Fazla	154	166,63				A-C
	Çok Fazla	13	188,50				
Başarı	Az	140	139,89	2	6,685	,035	A-B
	Fazla	154	165,09				
	Çok Fazla	13	174,65				
Hazcılık	Az	140	141,54	2	5,750	,056	Yok
	Fazla	154	166,03				
	Çok Fazla	13	145,77				
Uyarılım	Az	140	133,66	2	13,834	,001	A-B
	Fazla	154	170,25				
	Çok Fazla	13	180,54				
Öz Yönelim	Az	140	144,84	2	2,779	,249	Yok
	Fazla	154	161,85				
	Çok Fazla	13	159,62				
Evrenselcilik	Az	140	159,06	2	2,547	,280	Yok
	Fazla	154	152,35				
	Çok Fazla	13	119,08				
Yardımseverlik	Az	140	153,14	2	,488	,783	Yok
	Fazla	154	156,07				
	Çok Fazla	13	138,73				
Geleneksellik	Az	140	159,69	2	2,549	,280	Yok
	Fazla	154	151,65				
	Çok Fazla	13	120,58				
Uyma	Az	140	164,54	2	5,684	,058	Yok
	Fazla	154	147,97				
	Çok Fazla	13	112,00				
Güvenlik	Az	140	158,60	2	2,973	,226	Yok
	Fazla	154	153,14				
	Çok Fazla	13	114,65				
Toplam Değer Puanı	Az	140	145,01	2	2,900	,235	Yok
	Fazla	154	162,55				
	Çok Fazla	13	149,54				

Tablo 10'daki veriler incelendiğinde, öğrencilerin *güç* değeri puanlarının öğrencilerin şiddet eğilimi düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılık olduğu görülmektedir [$X^2_{(2)}=10,355$, $p<,05$]. Sıra ortalamaları dikkate alındığında, şiddet eğilimi çok fazla olan öğrencilerin en yüksek puanı, şiddet eğilimi az olan öğrencilerin ise en düşük puanı aldıkları görülmektedir. Farkın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla ikili gruplar arasında Mann Whitney U testi yapılmıştır. Şiddet eğilimi Fazla ve Çok Fazla olan öğrenciler ile, şiddet eğilimi, az olan öğrenciler arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Şiddet eğilimi çok fazla ve fazla olan öğrenciler güç değerine daha fazla anlam ve önem yüklemektedirler.

Başarı değeri alt boyutuna ilişkin bulgular incelendiğinde, öğrencilerin şiddet eğilimi düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılık olduğu görülmektedir [$X^2_{(2)}=6,685$, $p<,05$]. Sıra ortalamaları dikkate alındığında, şiddet eğilimi çok fazla olan öğrencilerin en yüksek puanı, şiddet eğilimi az olan öğrencilerin ise en düşük puanı aldıkları görülmektedir. Farkın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla ikili gruplar arasında Mann Whitney U testi yapılmıştır. Şiddet eğilimi Fazla öğrenciler ile, şiddet eğilimi, az olan öğrenciler arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Şiddet eğilimi fazla olan öğrenciler başarı değerine daha fazla anlam ve önem yüklemektedirler.

Uyarılım değeri alt boyutuna ilişkin bulgular incelendiğinde, öğrencilerin şiddet eğilimi düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılık olduğu görülmektedir [$X^2_{(2)}=13,834$, $p<.05$]. Sıra ortalamaları dikkate alındığında, şiddet eğilimi çok fazla olan öğrencilerin en yüksek puanı, şiddet eğilimi az olan öğrencilerin ise en düşük puanı aldıkları görülmektedir. Farkın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla ikili gruplar arasında Mann Whitney U testi yapılmıştır. Şiddet eğilimi Fazla öğrenciler ile, şiddet eğilimi, az olan öğrenciler arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Şiddet eğilimi fazla olan öğrenciler uyarılım değerine daha fazla anlam ve önem yüklemektedirler.

Öğrencilerin hazıcılık, öz yönelim, yardımseverlik, evrenselcilik, geleneksellik, uyma, güvenlik ve toplam değer puanları arasında şiddet eğilim düzeylerine göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Tartışma ve Sonuç

Öğrencilerin şiddet eğilim düzeyleri, cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bayan öğrencilerin şiddet eğilim düzeyleri bay öğrencilere göre daha düşüktür. Erkeklerdeki şiddet eğilimlerini azaltmak için çeşitli eğitim programları hazırlanabilir.

Öğrencilerin *başarı, uyarılım, öz yönelim, evrenselcilik, yardımseverlik, uyma, güvenlik ve toplam değer puanları* arasında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bulunmamakta, *geleneksellik, hazıcılık ve güç değer* puanları arasında ise anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Bu farklılık güç boyutunda baylar, hazıcılık ve geleneksellik boyutunda ise bayanlar lehinedir. Bu farklılığın sebebi kültürün cinsiyete yüklediği roller olabilir.

Öğrencilerin *Evrenselcilik ve Güvenlik* değeri puanları arasında öğrenim gördükleri sınıflara göre anlamlı bir fark bulunmaktadır. Bu fark ikinci sınıf öğrencilerinin lehinedir. Öğrencilerin *güç, başarı, hazıcılık, uyarılım, öz yönelim, yardımseverlik, geleneksellik, uyma ve toplam değer* puanları arasında ise öğrenim gördükleri sınıflara göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Öğrencilerin *Yardımseverlik ve Uyarılım* değeri puanları arasında öğrenim gördükleri bölümlere göre anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Bu fark Yardımseverlik değerinde Özel Güvenlik ve Mülkiyet Koruma ve Muhasebe ve Vergi Uygulamaları bölümünde, Uyarılım değerinde ise İşletme Yönetimi bölümünde öğrenim gören öğrencilerin lehinedir. Öğrencilerin *güç, başarı, hazıcılık, öz yönelim, evrenselcilik, geleneksellik, uyma, güvenlik ve toplam değer puanları* arasında ise öğrenim gördükleri bölümlere göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Öğrencilerin *Güç, Başarı ve Uyarılım* değeri puanları arasında şiddet eğilimi düzeylerine göre anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Bu fark şiddet eğilimi fazla ve çok fazla olan öğrenciler lehinedir. Öğrencilerin *hazıcılık, öz yönelim, yardımseverlik, evrenselcilik, geleneksellik, uyma, güvenlik ve toplam değer puanları* arasında şiddet eğilimi düzeylerine göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Günümüzde meydana gelen bilimsel ve teknolojik gelişmeler gençlerimizi ve çocuklarımızı hem olumlu hem de olumsuz yönde etkilemektedir. Bu gelişme sürecinin şu anki toplumsal yaşamımız ve gelecekteki yaşamımıza olumsuz etkilerinin yansıtılmaması büyük önem arz etmektedir. Gençlerimiz ve çocuklarımız internet, akıllı cep telefonları vasıtasıyla olumsuz yönlendirmelere maruz kalmaktadır. Bu da gençlerimizin ve çocuklarımızın şiddet eğilimlerine artırmaktadır. Bilişim teknolojilerinin bilinçli kullanımı konusunda farkındalık yaratılması bu olumsuz etkileri azaltacaktır.

Kaynaklar

1. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı, (1998). Aile İçinde ve Toplumsal Alanda Şiddet. Ankara : Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı Yayınları. Bilim Serisi. Yayın No: 113
2. Michaud, Y. (Tarihsiz). Şiddet. Çev. Cem Muhtaroglu. İstanbul : İletişim Yayınları.
3. Türk Dil Kurumu (2014). *Güncel Türkçe Sözlük*. <http://www.tdk.gov.tr>
4. Muchembled, R. (2012). A History of Violence. Malden : Polity Press

5. Yakut, S. (2012). Lise Öğrencilerinde Dindarlık-Şiddet Eğilimi İlişkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
6. Gurr, T.R. (1973). The Revolution. Social-Change Nexus: Some Old Theories and New Hypotheses. *Comparative Politics*, 5(3), Special Issue on Revolution and Social Change, 359-392
7. Hökelekli, H. (2007). Çocuk ve gençlerde şiddet olgusu ve önlenmesi ne yönelik öneriler. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 5(14), 61-78
8. Weir, E Erica (2005). Preventing Violence in Youth. *Canadian Medical Association Journal*, 172(10): 1291-1292.
9. Anderson, C. Bushman, B.(2002). Human aggression. *Annual Reviews of Psychology*, (53), 27-51.
10. Zahn, M.A., Brownstein, H.H. & Jackson, S.L. (2004). Violence: From Theory to Research. New York: Matthew Bender & Company Inc.
11. Rose, I. (2009). School Violence. London : Karnac Books Ltd.
12. **Krug, E., Linda, G., Dahlberg, L., James A., Mercy, Anthony B. Z. & Rafael L. (2002). World report on violence and health, Geneva: World Health Organization.**
13. Milli Eğitim Bakanlığı, (2008). Öğrencilerin Şiddet Algısı. Ankara : Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı
14. Taşkesen, O. (2011). Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin Resim Bölümleri ile Genel Liselerde Verilen Görsel Sanatlar Eğitiminin Öğrencilerin Şiddete Yönelik Davranışlarına Etkileri Üzerine Bir Araştırma. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
15. Fromm, E. (1964). The Heart of Man. New York: Harper & Row.
16. Elliott, D.S., Tolan, P.H. (1999). Youth Violence Prevention, Intervention and Social Policy. Daniel J. Flannery, C Ronald Huff (Eds). *Youth Violence Prevention, Intervention and Social Policy*. Washington: American Psychiatric Press.
17. Kanat, S. (2012). Anadolu Güzel Sanatlar Ve Spor Lisesi Resim Bölümü İle Genel lise öğrencilerinin Görsel Sanatlar Eğitimi Alma Durumlarına Göre Temel Değer Düzeylerinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
18. Doğan, İ. (2008). Sosyoloji. Kavramlar ve Sorunlar. Ankara: PegemAkademi
19. Yaran, C. S. (2010). *Ahlak ve Etik*. İstanbul: Rağbet Yayınları
20. Kenny, T. (1994). From Vision to Reality through Values. *Management Development Review*, 7(3), 17-20.
21. Halstead, J. M. (1996). Values and Values Education in School, In. J. Mark Halstead, Monica Jean Taylor (Eds). *Values in Education and Education in Values*. Bristol-England: Falmer Press.
22. Fichter, J. (2011). *Sosyoloji Nedir*. Çeviren: Nilgün Çelebi. Ankara: Anı Yayıncılık.
23. Hökelekli, H.(2011). Ailede, Okulda, Toplumda Değerler Psikolojisi ve Eğitimi. İstanbul : Timaş Yayınları.
24. Ros, M., Schwartz, S. H. & Surkiss, S. (1999). Basic Individual Values, Work Values, and the Meaning of Work. *Applied Psychology: An International Review*. 48(1), 49-71.
25. Schwartz, S. H. (1994). Are There Universal Aspects in the Structure and Contents of Human Values? *Journal of Social Issues*, 50(4), 19-45.
26. Tezcan, M. (1987). *Kültür ve Kişilik*. Ankara : Olgaç Matbaası
27. Erciyes, H. (2010). Suç ve Şiddete Karşı Çözüm Arayışları. *Sızıntı Dergisi*. Yıl :32, Sayı : 372
28. Karasar, N. (2005). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel Basımevi.
29. Schwartz, S.H., Melech, G., Lehmann, A., Burgess, S. Harris, M. & Owens, V.(2001). Extending the Cross-Cultural Validity of the Theory of Basic Human Values with a Different Method of Measurement. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 32(5), 519 – 542.

30. Demirutku, K. ve Sümer, N. (2010). Temel Değerlerin Ölçümü: Portre Değerler Anketinin Türkçe Uyarlaması. *Türk Psikoloji Yazıları*, 13(25),17-25.
31. Özgür, G., Yörükoğlu, G., Arabacı, L. B. (2011). Lise Öğrencilerinin Şiddet Algıları, Şiddet Eğilim Düzeyleri ve Etkileyen Faktörler. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 2(2):53-60.
32. Kodan Çetinkaya, S. (2013). Üniversite Öğrencilerinin Şiddet Eğilimlerinin ve Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi. *Nesne Dergisi*, 1 (2), s.21-43.
33. Arslan, M., Tunç, E. (2013). İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Değer Yönelimlerindeki Farklılaşmalar. *Değerler Eğitimi Dergisi*. 11(26), 7-39
34. Yapıcı, A., Kutlu, M. O. ve Bilican, F. I. (2012). Öğretmen adaylarının değer yönelimleri.*Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(42), 129-151.